

Νέοι και Θεσμοί: Η αμφισβήτηση της Εμπιστοσύνης

Σταύρος Κουρμπέτης

Καλησπέρα σας,

Είναι τιμή μου να βρίσκομαι σήμερα εδώ, για να μιλήσουμε για ένα θέμα που προσωπικά το χαρακτηρίζω ως απαραίτητη συνθήκη για την διατήρηση της κοινωνικής ειρήνης, την σχέση των νέων με τους θεσμούς στην Ελλάδα. Οι θεσμοί, είτε αυτοί είναι πολιτικοί, κοινωνικοί, εκπαιδευτικοί, είτε οικονομικοί, παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινωνίας μας. Όμως, πώς οι νέοι αντιλαμβάνονται αυτούς τους θεσμούς; Πώς τους αξιολογούν και, κυρίως, πώς τους αντιμετωπίζουν;

1. Η αντίληψη των νέων για τους θεσμούς

Οι νέοι στην Ελλάδα συχνά βλέπουν τους θεσμούς μέσα από ένα πρίσμα σκεπτικισμού ή ακόμα και απογοήτευσης. Αυτό δεν συμβαίνει τυχαία. Πολλά γεγονότα του πρόσφατου παρελθόντος, όπως σκάνδαλα διαφθοράς, γραφειοκρατία, αλλά και η οικονομική κρίση, διαχείριση δικαστικών υποθέσεων (Τέμπη) έχουν κλονίσει την εμπιστοσύνη τους.

Οι θεσμοί, που υποτίθεται ότι πρέπει να λειτουργούν ως θεματοφύλακες της δικαιοσύνης, της ισότητας και της ευημερίας, πολύ συχνά φαίνονται απόμακροι, αναποτελεσματικοί ή ακόμα και αδιάφοροι απέναντι στις ανάγκες της νέας γενιάς. Αυτό, φυσικά, επηρεάζει την εικόνα που έχουν οι νέοι για το Κράτος, την πολιτική, το εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες βασικές δομές.

2. Η στάση των νέων απέναντι στους θεσμούς

Για πολλούς νέους, έννοιες όπως «πολιτική», «δικαιοσύνη», «εκπαίδευση» ή ακόμα και «Κράτος» συνδέονται με αρνητικά συναισθήματα. Βλέπουν γραφειοκρατία, αναξιοκρατία και έλλειψη διαφάνειας. Αντί να θεωρούν τους θεσμούς ως εργαλεία για την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της προόδου, συχνά τους αντιμετωπίζουν ως εμπόδια.

Ωστόσο, αυτή η απογοήτευση έχει και μια θετική πλευρά: είναι σημάδι ότι οι νέοι ενδιαφέρονται για το μέλλον τους και περιμένουν περισσότερα. Δεν είναι αδιάφοροι, αλλά απαιτητικοί.

Οι νέοι αναζητούν τρόπους για να εκφράσουν τις απόψεις τους και να αναλάβουν δράση. Η συμμετοχή τους σε κοινωνικά κινήματα, οι προσπάθειες για την καινοτομία, αλλά και η έντονη παρουσία τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι ενδείξεις του τρόπου με τον οποίο αντιδρούν.

Πολλοί νέοι στρέφονται σε εναλλακτικές μορφές δράσης και διαμαρτυρίας, παρακάμπτοντας σε πολλές περιπτώσεις τους παραδοσιακούς θεσμούς. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες, για παράδειγμα, έχουν γίνει πεδία συζήτησης, διαμόρφωσης ιδεών και κινητοποίησης. Η γενιά αυτή ζητά διαφάνεια, λογοδοσία και μεγαλύτερη συμμετοχή στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή της.

Ωστόσο, υπάρχει και μια άλλη πλευρά. Υπάρχουν νέοι που νιώθουν τόσο αποκομμένοι από τους θεσμούς, ώστε επιλέγουν την πλήρη αποστασιοποίηση. Η αποχή από τις εκλογές ή η αδιαφορία για τα κοινά είναι ενδείξεις αυτής της απογοήτευσης.

3. Οι αιτίες της δυσπιστίας: Ένα σύστημα που δεν ανταποκρίνεται

Για να κατανοήσουμε τη στάση των νέων, πρέπει να δούμε τις ρίζες του προβλήματος.

- **Η έλλειψη αξιοκρατίας:** Πολλοί νέοι νιώθουν ότι οι ευκαιρίες δεν κατανέμονται δίκαια. Είτε πρόκειται για την αγορά εργασίας είτε για την εκπαίδευση, η αίσθηση ότι «το σύστημα είναι στημένο» είναι διάχυτη.
- **Η γραφειοκρατία:** Οι θεσμοί συχνά εμφανίζονται ως δυσκίνητοι και αναποτελεσματικοί, αποθαρρύνοντας κάθε προσπάθεια συνεργασίας.
- **Η έλλειψη αντιπροσώπευσης/εκπροσώπησης:** Οι νέοι αισθάνονται ότι οι φωνές τους δεν ακούγονται. Είτε πρόκειται για την πολιτική είτε για άλλους χώρους, η απουσία εκπροσώπων που να κατανοούν τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους είναι εμφανής.

4. Προτάσεις για μια νέα σχέση με τους θεσμούς→ πολύ θετικό και χρήσιμο

Η βελτίωση της σχέσης των νέων με τους θεσμούς δεν είναι εύκολη υπόθεση, αλλά ούτε και αδύνατη. Απαιτεί προσπάθειες τόσο από τη νέα γενιά όσο και από τους ίδιους τους θεσμούς.

- **Μεταρρύθμιση των θεσμών:** Οι θεσμοί πρέπει να γίνουν πιο διαφανείς, πιο ευέλικτοι και πιο προσβάσιμοι. Η τεχνολογία μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο σε αυτή την κατεύθυνση.
- **Εκπαίδευση στη δημοκρατία:** Οι νέοι πρέπει να εκπαιδεύονται από μικρή ηλικία για τη σημασία της συμμετοχής τους στα κοινά. Η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και της πολιτικής συνείδησης είναι θεμελιώδης.

- **Περισσότερες ευκαιρίες συμμετοχής:** Οι θεσμοί πρέπει να ανοίξουν τις πόρτες τους στους νέους. Πρέπει να τους δοθεί χώρος και ρόλος στη λήψη αποφάσεων.
 - **Αναγνώριση και επιβράβευση:** Οι νέοι χρειάζονται παραδείγματα που να τους εμπνέουν. Πρέπει να βλέπουν ότι η αξιοκρατία λειτουργεί και ότι η προσπάθειά τους αναγνωρίζεται.
-

Αγαπητοί φίλοι, η νέα γενιά δεν είναι αδιάφορη ούτε αποστασιοποιημένη. Είναι γεμάτη ιδέες, όνειρα και φιλοδοξίες. Αυτό που χρειάζεται είναι θεσμοί που θα την εμπνέουν, που θα την ακούν και που θα την υποστηρίζουν.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.